

שְׁלִימָה מִשְׁנֵתוֹ

פנינים מתורתו של הגאון המופלא רבי שלמה אסולין זצוק"ל

מאמר מערכת

בסיעתא דשמיא אנו זוכים להפיץ את אור תורתו של הגאון המופלא ר' שלמה אסולין זצוק"ל, וב"ה התקבל דברי תורתו בברכה בקרב תלמידיו ושומעי לקחו ואף אצל מי שאין הכירו. וכיון שרבים מהם רוצים להכיר את רבנו זצ"ל לא רק מתורתו, אלא לקבל הדרכה והנהגה לחיי היום יום למעשה, אמרנו בלנ"ד להוסיף מדור והוא ליקוט הדרכות והנהגות המפוזרים בספריו בכל שטחי החיים.

וכן בל"ד אי"ה משבוע הבא להוסיף
מדור מעשיות מרבנו זצ"ל שהם
הנהגות מפלאות בכל שטחי החיים,
כדי שנלמד מדרכיו הגדולים.

וזאת למודעי, שפניי הפרשה
וההדרות נלקטו כלשונו הזהב, ללא
שינוי כלל. אולם מאמריו שכתב בספרו
מעין גנים נכתבו באריכות בתוספת
נוסף, כפי שיראה המעיין. אך הגליון צר
מלהכיל, ולכן הוצרכנו לשנות בלשונו,
ולהביא את עיקרי הדברים. אי לכך, אם
ימצא הקורא שגיאה הן בהבנת
הדברים והן בהבנת הנקרא, יתלה זאת
אך ורק במשוגתי, הי"ת יצילנו
משגיאות, אמן. שבת שלום.

משנת שלמה

"וּבְלִילֵי אֵלֶיךָ אֶפְרָח מִתֶּךָ בְּלִילֵיךָ אֶת הַפְּדִיאוֹת
אֶמְצָא לִי, כִּי בִפְדִיאוֹתֶיךָ וּבִפְדִיאוֹתֶיךָ"

הצריך לישועה מעל הטבע

"כאשר אדם נצרך לישועה ונראה לו
 שישועתו היא בגדר של מעל לטבע,
 הנה יש לו עצה שיתנהג גם הוא מעל
 לטבעו ויקבל על עצמו לתקן מידותיו
 ולהתגבר על תאוותיו, שהרי טבע האדם
 להמשך ולהגרר אחר רצונותיו כשה
 יובל לטבח, וכשמתגבר על רצונותיו,
 הנה בזה כופה את יצרו ומתנהג מעל
 לטבע ומתעלה למצב זה, ועי"ז יתכן
 להיות לו ג"כ ישועה מעל לטבע".

וכך מתבאר מדרכו של ר' חנינא בן דוסא (תענית כה') שפעל דברים רבים מעל הטבע, משום שכל חייו והנהגתו היו מעל הטבע... וביאור הענין הוא שטבע האדם לחוס על עצמו, ואדם המוסר נפשו על קדושת ה' ומתעלה מעל הטבע זוכה שגם חוקי הטבע יהיו מסורים בידו לעשות בהם כרצונו"

(שמן למאור ויצא אות כא')

פניני הפרשה

"ויקחו שני בני יעקב" וגו' (ל"ד, כ"ה).

פירש"י 'בניו היו ואעפ"כ נהגו עצמם שמעון ולוי כשאר אנשים שאינם בניו שלא נטלו עצה הימנו', עכ"ל. וכן מבואר בסוף הענין (פסוק ל') שאמר יעקב 'עכרתם אותי' וגו' משום שלא הסכים עם כל מעשי שמעון ולוי בזה.

ולכאורה צ"ע שהרי קודם לזה כתיב (פסוק י"ג)
'ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה'
וגו', ויעקב היה שם ושמע את דבריהם, ולמה לא
שאלם אח"כ מה רוצים לעשות.

ובפשיטות י"ל שסבר שרוצים רק להוציא את דינה וללכת (ומה שאמרו שכל העיר ימולו, הוא כדי שלא יהיה מי שיפריע להם לקחת את דינה), אבל לא חשב שיהרגו את כל העיר, ושמעון ולוי הרגו את כולם ולזה לא הסכים יעקב.

וע"ד דרש נ"ל לפרש עוד, ע"פ הגמ' ביבמות (כ"ד ב') שנחלקו שם אמוראי במתגייר לשום אשה או ממון אי הוי גירות או לא, שסובר רבי נחמיה שלא מועיל גירותם, ונפסק ההלכה כמ"ד שמהני גירותן. וי"ל שבזה נחלקו יעקב עם בניו, שיעקב סבר שלכן אמרו בניו לשכם שיתגייר כי באמת מועיל גירותו אע"פ שמתגייר לשום אשה ואז יוכל לישא את דינה כראוי, ולכן לא שאלם יעקב מה רוצים לעשות כי הבין שחל הגירות, ולא עלה בדעתו שיהרגום משום שנתגיירו כראוי ואין להורגם, אבל בני יעקב סברו כמ"ד שלא מהני הגירות ולכן הרגום, וההלכה דמהני הגירות כמו שסבר יעקב אבינו.

(מספרו שלמי שמחה וישלח אות ח').

”וַיֵּצֵב יַעֲקֹב מִצְבֵּה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲתָנוּ מִצְבַּת אֲבֹן וַיִּסֶּךְ עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיְצוּק עָלֶיהָ שֶׁמֶן” (ל”ה, י”ד).

יש לדקדק למה כאן כתיב ויסך עליה נסך שהוא יין, שהרי בלכתו לחרון כתיב רק ויצוק שמן על ראשה (לעיל כ"ח י"ח).

ונראה לפרש שעשה זה לזכר ב' ניסים שאירעו לו, אחד ביין, ואחד בשמן, דביין אירע לו נס שבא לו יין מגן עדן כשהביא לאביו את המטעמים, וכדאיתא בילקוט (פר' תולדות רמז קט"ו) 'ויבא לו יין מהיכן היה וכתב ותתן את המטעמים, מיכאל הביא לו מגן עדן עכ"ל. וכן מבואר במס' כלה רבתי (סוף

בנסכו נסך על מה שלא קיבלו שום השפעה חיצונית לרעה כמו הגפן שאינו מקבל שום הרכבה ממין אחר. ואח"כ יצק שמן להודות להש"י ששמר את בניו שנמשלו לזיתים מכל השפעה רעה כמו שזית אין בו הרכבה ממין אחר. ולכן כאן גם ניסך יין וגם יצק שמן. (מספרו שמן למאור וישלח אות כ', ועיי"ש).

מאמר הפרשה

לימוד דרכי המלחמה עם היצר, ממלחמת יעקב עם שרו של עשיו

"ותעבור המנחה על פניו, והוא לן בלילה ההוא במחנה. ויקם בלילה הוא, ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו, ויעבור את מעבר יבוק, ויקחם ויעבירם את הנחל, ויעבר את אשר לו. ויותר יעקב לבדו, ויאבק איש עמו, עד עלות השחר. וירא כי לא יכול לו, ויגע בכף ירכו, ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו. ויאמר שלחני כי עלה השחר, ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. ויאמר אליו מה שמך, ויאמר יעקב. ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך, ויאמר למה זה תשאל לשמי, ויברך אותו שם".

ברש"י כאן ולקמן בפסוק י' מביא שאותו ה'איש', הוא שרו של עשיו. וכן הוא בב"ר (פרשה עז' סי' ג').

המפרשים מסבירים שהיתה כאן מלחמה רוחנית בין שרו של עשיו ליעקב, והם מסבירים רמזים על פשר מלחמה זו שיש מזה לימודים על דרכו של היצר הרע. ולכן אמרנו לפרש כאן כמה רמזים שיש על מלחמה זו.

א) כתיב ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו. מפורש מזה שכל זמן שיעקב היה עם כל משפחתו לא נאבק עמו שרו של עשיו, ורק כשנשאר לבדו הוא בא להאבק עמו.

יש ללמוד מכאן שהרבה פעמים כח היצר הרע הוא כשאדם לבד. כשהוא נמצא בתוך קבוצה של תלמידי חכמים ועובדי ה', הרבה מן הנסיונות לא מגיעים אליו. כאשר אדם קבוע בשיעור תורה, הציבור נותן לו את הכח להמשיך ולא להפסיק, כשהוא נמצא לבד הרבה פעמים קשה לאדם והוא נשבר ומפסיק מהר ללמוד.

ב) עוד כתיב ויאבק איש עמו עד עלות השחר. מפורש מזה שכל כוחו של המלאך להלחם היה רק בלילה, ברגע שנעשה מעט אור הוא כבר לא היה יכול להלחם.

יש רמז מזה שזהו כל כוחו של היצר הרע להלחם בזמן שחושך לאדם, בזמן שנמצא בבחינת לילה. ולמרות שאדם נמצא בזמן של חושך הוא צריך לקיים בעצמו ויאבק, לא להרפות להמשיך להאבק ולדעת שזה לא ימשך לעולם, עד עלות השחר. כשיתחיל קצת אור רוחני להאיר לו, הוא כבר לא יצטרך להאבק.

ג) כתיב וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו. המלאך רצה להפיל את יעקב לארץ, וכשראה שאינו יכול להפילו השתדל לפחות להשאיר לו איזה נזק, ויגע בכף ירכו.

גם כשנאבקים עם היצר הרע וניזוקים ממנו, אבל העיקר לא לתת לו להפיל אותך לארץ. כלומר לא לתת לו להכניע אותך לגמרי, תמשיך להתחזק ולעמוד ולהלחם אפילו על דבר אחד, העיקר לא לתת לו הכל.

ד) בפסוק כתוב ויאבק איש עמו, וכתוב וירא כי לא יכול לו. מפורש מזה שיעקב לא ניסה לפגוע במלאך, הוא רק נאבק עם המלאך שלא יפיל אותו, וזה הכוונה וירא כי לא יכול לו, המלאך ראה שאינו יכול להפיל את יעקב, וזה עצמו שיעקב לא נתן למלאך להפיל אותו, זה עצמו היה

הניצחון של יעקב, וכמו שכתוב כי שרית עם אלהים וגו' ותוכל, וכן כתיב בהושע ("ב' ה') וישר אל מלאך ויוכל. יעקב נעשה כמו שר על המלאך ויעקב יכול לו למלאך, והכוונה שיעקב נצח והתגבר על המלאך. למדנו מכאן יסוד גדול שבזמן שהיצר הרע מתקיף את האדם עיקר עבודתו הוא לא בקום ועשה, אלא בשב ואל תעשה לשמור על הקיים, ולא לתת לו להפיל את האדם. וזה עצמו הניצחון כשהאדם שמר על דרגתו ולא ירד, אע"פ שלא התקדם אז כלום. והוא גם מה שכתוב בקהלת (י' ד') אם רוח המושל תעלה עליך, מקומך אל תנח.

ה) עוד מפורש מזה, שבגלל שיעקב לא נתן לו להפיל אותו לארץ שזה נקרא וירא כי לא יכול לו, אע"פ שהוא הצליח לגעת בכף ירכו, בכל זאת זה נחשב שיעקב ניצח והמלאך היה מוכרח להכניע תחת ידי יעקב, והיה צריך לבקש ממנו רשות ולומר לו שלחני, ולא היה לו רשות ללכת לבד.

מפורש מזה שאם לא נותנים ליצר הרע להפיל את עצמו לגמרי, אע"פ שמעט כן הצליח היצר הרע, בכל זאת זה נקרא ניצחון של האדם, והיצר הרע מוכרח להכניע לפני האדם, ולא כמו שנראה שאם היצר הרע ניצח מעט, נדמה לאדם שהוא אבוד לגמרי.

ו) כתוב שהמלאך אמר ליעקב שלחני כי עלה השחר, ולמרות שהמלאך פגע בכף ירך יעקב הוא לא ביקש מחילה מיעקב על מה שפגע בו, הוא רק ביקש רשות מיעקב ללכת ולהשאיר את יעקב צולע, וכך דרכן של אומות העולם לפגוע וללכת.

ולמדנו מזה שאין לצפות מהם איזה התחשבות אחרי שהם פצעו את ישראל, וכך גם דרכו של יצר הרע לפגוע באדם ברוחניות וללכת, והאדם צריך להשתדל לרפאות את עצמו לבד.

ז) עוד כתוב שיעקב השיב למלאך לא אשלחך כי אם ברכתני. ולא כתוב שיעקב גם ביקש מהמלאך שירפא אותו או ידאג לרפוי, ומכאן יש מקור למה ששינוי במשנה בע"ז (כ"ז א') שאין מתרפאין מן העכו"ם ריפוי לגופו, שיכולין להזיק.

וגם אין לצפות מן היצר הרע שידאג לתקן את מה שהזיק, וגם אין לקבל ממנו עצות איך להתרפאות מהנזק שעשה לאדם, אלא לחפש את רפואות הנפש רק מהתורה הקדושה ולא מאנשים שאינם לומדי תורה שהם בעצם שליחי היצר הרע.

ח) עוד מפורש ברש"י שיעקב ביקש מהמלאך שיודה לו על הברכות, משום שעשו היה מערער עליהם, והמלאך אמר לו עתיד הקב"ה להתגלות אליך בבית אל, ושם אני אהיה ואני אודה לך עליהם. ויעקב לא הסכים ועל כרחו הוצרך המלאך להודות ליעקב על הברכות אז. וכתוצאה מכך גם נחלש כוחו של עשיו כשנפגש עם יעקב.

מפורש מזה שכך דרכו של היצר הרע לשכנע את האדם לדחות דברים לאחר כך, ותפקיד האדם לא לוותר ולהתעקש לעשות עכשיו את מה שצריך לעשות ובזה מנצחים ומתישים את כח היצר.

ט) עוד יש להתבונן, שהמלאך נגע בכף ירך יעקב, ועשו רצה לנשוך את יעקב בצוארו, אלא שנעשה צוארו לשיש, ונשברו שיניו של עשיו ולא הצליח לפגוע ביעקב.

והרמז בזה הוא שעשו רצה לפגוע ביעקב בתורה עצמה, היינו לימוד התורה שנלמדת בפה והקול יוצא מן הגרון, וזה הוא לא הצליח. והמלאך רצה להפיל את יעקב לגמרי וליטול ממנו את כל מדרגותיו, וגם הוא לא הצליח כלום, כמש"כ וירא כי לא יכול לו בשום אופן של נזק, ומה שהצליח המלאך זה רק ויגע בכף ירכו, שאמרו בזה"ק שפגע בתמכין דאורייתא, היינו הפרעות חיצוניות שגורמות הפרעה לתורה, כי בתורה עצמה אין לעשו כח לפגוע. וה' יצילנו מעשו ומכל הנלוים אליו.

מתוך צוואת רבנו זצ"ל לכלל ישראל.

"הנני כותב מתוך ייסורי נפש וגוף ביד משותקת וכתב רועד ולא קריא את הדברים דלהלן..... ועתה יש לי להודיע לכל ידידי ואהובי נשמות ישראל הקדיקים לי מאוד, שהיות וסבלתי הרבה בחיי הן בידוע והן מה שלא ידוע, ולא מצאתי שום נוחם בצערי, אמרתי לרשום שורות אלו. אין אתי ידוע מה יהיה עמי לאחר פטירתי אבל רצוני חזק להיות משען ומשענה לכל הסובלים ייסורים בין ברוחניות ובין בגשמיות, ואפילו למי שייחשוב שהוא הרשע הכי גדול. לכן מתוך מחשבה רק להועיל ולא לצער כלל, אם אפשר שכל מי שירגיש צער הן בגשמיות הן ברוחניות, ימחול נא להיכנס לחדר בבית לבד, ולהדליק עבור נשמותי ולומר אני מדליק נר זה לשילוי נשמת פלוני בן פלוני [שלמה בן מאיר ושחמה סימיותה], ויפרש את בקשתו ויכול לשפוך את ליבו על יד הנר ככל מה שירצה הן באריכות הן בקצרה, ואפילו אם יחשוב שהוא רשע ופושע גדול, יש בליבי מקום לכל מי שחושב שהוא רשע ופושע לשמוע דבריו באריכות. ולא יחוס על טרחתי אלא יחוס על עצמו. ואם יהיה אפשרות בידי להועיל ארצה מאוד להועיל, ואם לא אוכל להועיל אקווה לעשותו אותו באהבה וחובה ולתת לו כלל תנחומים ותקווה טובה. ואם גם זה לא אוכל, מקסימום הפסיד נר קטן, ולא טרח הרבה. כל זה כתבתי ביישוב הדעת ומתוך הרבה מחשבה והתלבטויות עד שהעזתי לכתוב דברים אלו, ואקווה להיות לעזר לכל הסובלים ברוחניות וגשמיות. ממני הנפרד מכם באהבה עצומה רק בגוף וקושר עם כל נשמות ישראל בלי יוצא מן הכלל באהבת עולם".

לשמיעת שיעורי רבנו זצ"ל בקול הלשון, ניתן להתקשר למספר ישיר 0732951310.

לבקשת בני המשפחה כל מי שיש בידו סיפורים על רבנו זצ"ל יועיל נא לשולחו למייל, למען הגדלת התורה והיראה. לקבלת הצוואה במלואה ניתן לשלוח בקשה למייל.

לקבלת הגליון במייל, להנצחה, ותרומה להפצה, ניתן לשלוח הודעה למייל nt8013334@gmail.com